

**Pomoc doradców
metodycznych i konsultantów
placówek doskonalenia
nauczycieli
w opinii jej beneficjentów**

Danuta Elsner, Krzysztof Bednarek

Cele i przedmiot badań

1. Pozyskanie opinii nauczycieli i szkół na temat dostępności, częstotliwości, przydatności i efektywności pomocy oferowanej przez doradców metodycznych i konsultantów placówek doskonalenia nauczycieli.
1. Wypracowanie wniosków i rekomendacji przydatnych w planowaniu zmian

Metodologia badań

- Źródła informacji
 - Nauczyciele z różnych typów szkół i placówek
 - Doradcy i konsultanci
 - Dokumenty placówek doskonalenia nauczycieli
 - Dokumenty szkolne
- Metody badawcze
 - Wywiad grupowy
 - Badania ankietowe
 - Analiza dokumentów
 - Studium przypadku
 - Wywiady indywidualne

Metodologia badań cd.

- Dobór badanych i ich charakterystyka ze względu na:
 - Płeć
 - Wiek
 - Poziom awansu
 - Miejsce pracy
 - Lokalizację szkoły/placówki
- Przebieg badania
 - Wywiad grupowy i przygotowanie kwestionariusza ankiety oraz kwestionariusza do analizy dokumentów
 - Przeprowadzenie badań ankietowych, analizy dokumentów, studium przypadku
 - Przygotowanie doniesienia z badań oraz wniosków i rekomendacji
 - Wywiady indywidualne z ekspertami
 - Przygotowanie raportu końcowego

Charakterystyka materiału badawczego

- 498 kwestionariuszy ankiety
- 4 placówki doskonalenia nauczycieli objęte analizą ogólnodostępnych materiałów (drukowanych i elektronicznych)
- 1 szkoła (SP), w której zrealizowano studium przypadku

Wyniki, wnioski (szczegółowe) i rekomendacje

1. Rozumienie pojęcia pomoc
2. Dostępność pomocy
3. Częstotliwość pomocy
4. Przydatność pomocy
5. Efektywność pomocy

Rozumienie pojęcia pomoc

- Pomoc to główne zadanie doradców i konsultantów – 92% badanych
- Inne określenia/oczekiwania (1-3):
 - Doradztwo – 36% / 24%
 - Wspomaganie/wspieranie – 34%
 - Szkolenia – 12% / 39%
- Współpraca – 4%
- Tarnowska Inicjatywa Oświatowa

Rozumienie pojęcia pomoc cd.

Oczekiwania nauczycieli wobec pracowników systemu doskonalenia (1-3)

- Szkolenia – 39%
- Doradztwo – 24%
- Informowanie – 9%
- Konsultacje – 7%
- Publikacje – 6%
- Pomoc w rozwiązywaniu problemów – 4%

Wnioski i rekomendacje

1. Jednoznacznie określić, że głównym zadaniem doradców i konsultantów jest świadczenie pomocy a) nauczycielom, b) szkołom
2. Świadczyć ją we współpracy z beneficjentami
3. Ukierunkować na: a) problemy nauczycieli i szkół, b) praktykę
4. Dostosować do etapu rozwoju zawodowego nauczycieli

Dostępność pomocy

- 2/3 badanych zwraca się o pomoc i tyłuż ją uzyskuje
- 31% wskazało różnorodne szkolenia
- 69% różne sytuacje szkolne i klasowe
- Pierwsze trzy pozycje (prawie taka sama liczba wskazań)
 - Reforma, zmiany systemowe
 - Problemy wychowawczo-opiekuńcze
 - Prawo oświatowe

Dostępność pomocy cd.

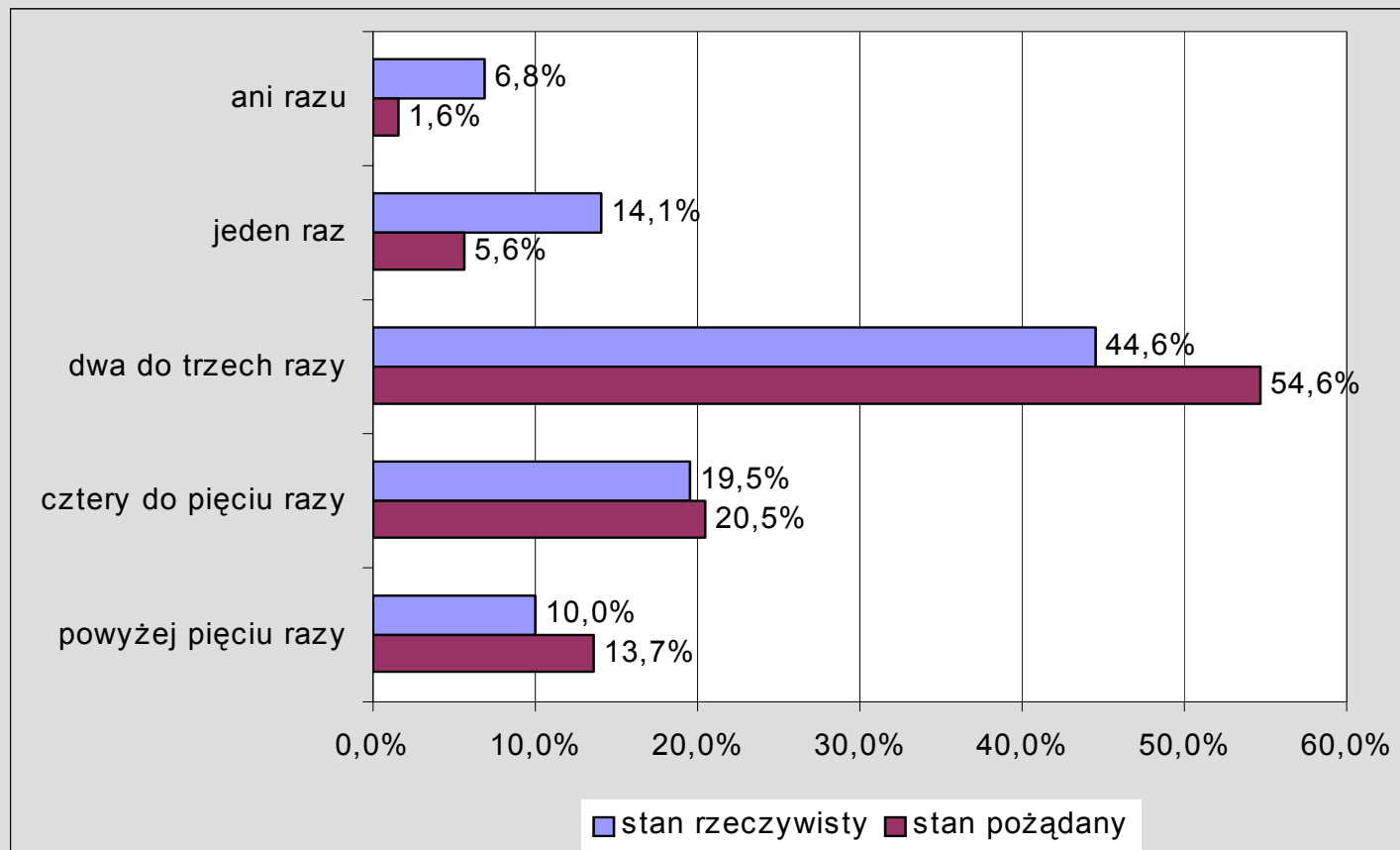
- Ci, co zwracają się o pomoc, uzyskują ją (93%)
- Czerpanie informacji o pomocy:
 - Internet – 488
 - Materiały drukowane – 281
 - Kontakty osobiste – 256
- Trudności w dostępie do pomocy (1-3)
 - Brak środków finansowych – 24%
 - Niewłaściwa organizacja szkoleń – 13%
 - Brak informacji – 12%
 - Odległe miejsce szkolenia/doradztwa – 12%
 - Brak doradców – 9%
- Radzenie sobie z trudnościami (1-3) 50% badanych

Wnioski i rekomendacje

1. Zwiększyć stopień dostępności pomocy
2. Zapewnić większy dostęp do informacji prawnej
3. W większym zakresie wykorzystywać Internet
4. Analizować trudności i szukać sposobów ich przezwyciężenia
5. Rozważyć lokalizację środków finansowych na doskonalenie

Częstotliwość korzystania z pomocy

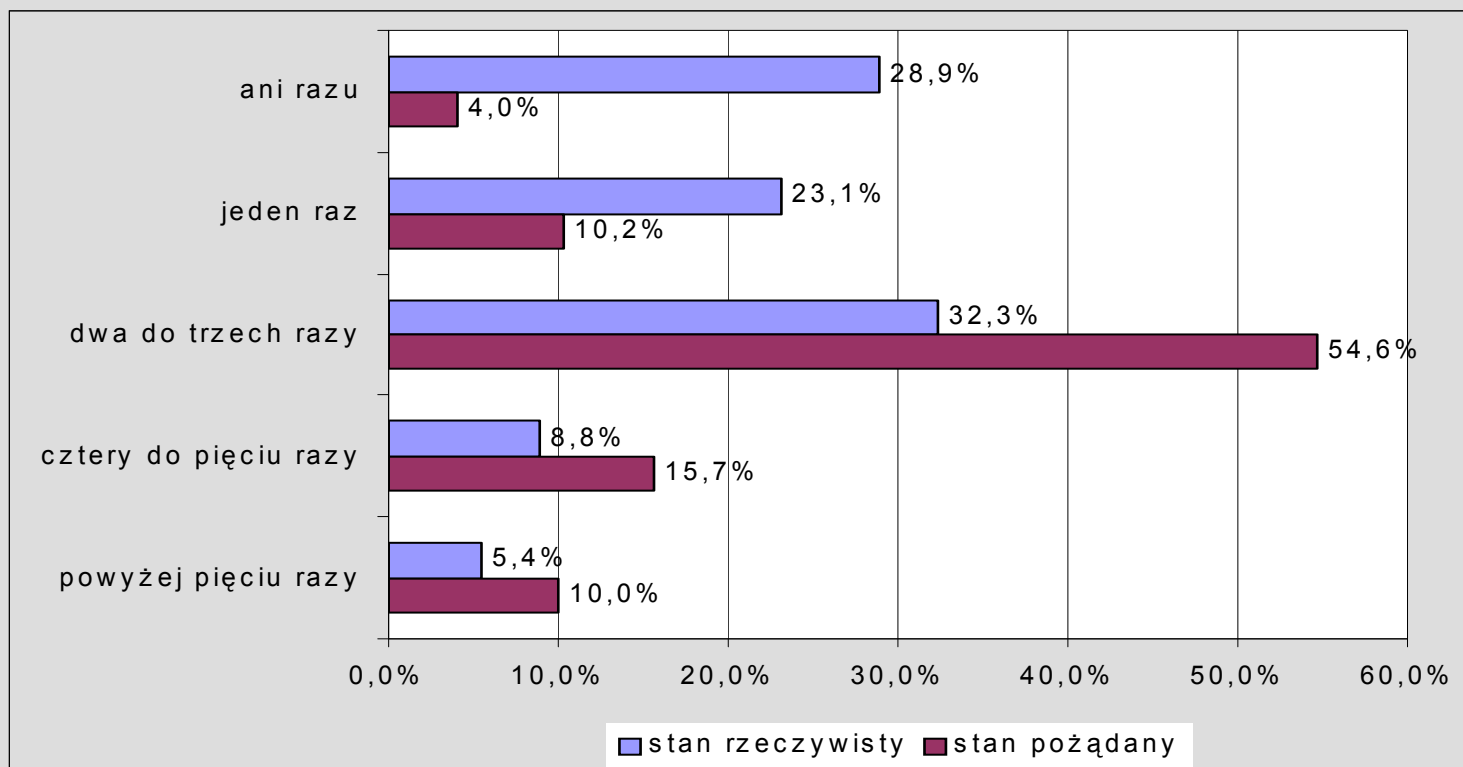
Korzystanie z pomocy przez szkołę w minionym roku szkolnym.
Stan rzeczywisty i pożądany

Częstotliwość korzystania z pomocy

Korzystanie z pomocy przez nauczycieli w minionym roku szkolny.

Stan rzeczywisty i pożądany

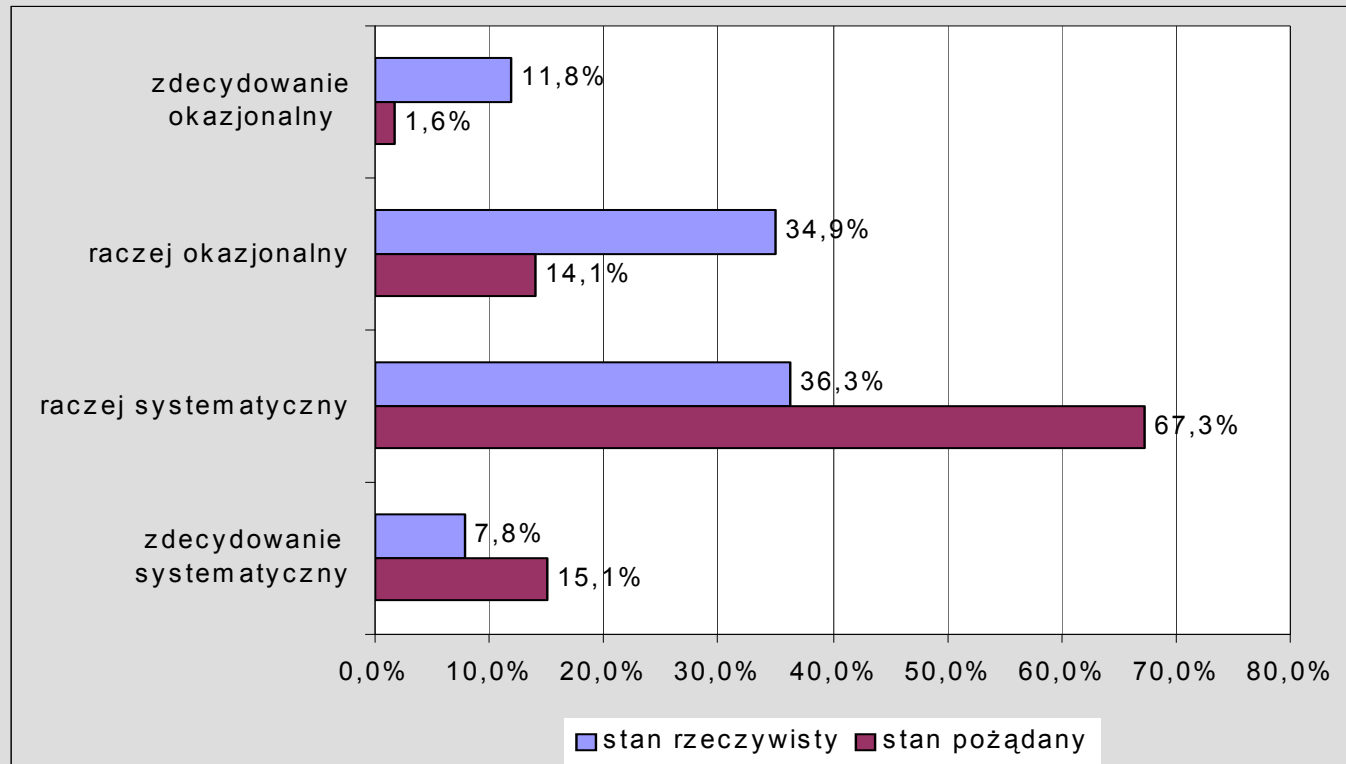

Liczebność form dla RP i pojedynczych nauczycieli w badanych placówkach

Badane placówki	Liczba form dla RP	Liczba form dla nauczycieli
Placówka 1.	76	134
Placówka 2.	128	118
Placówka 3.	37	162
Placówka 4	91	147

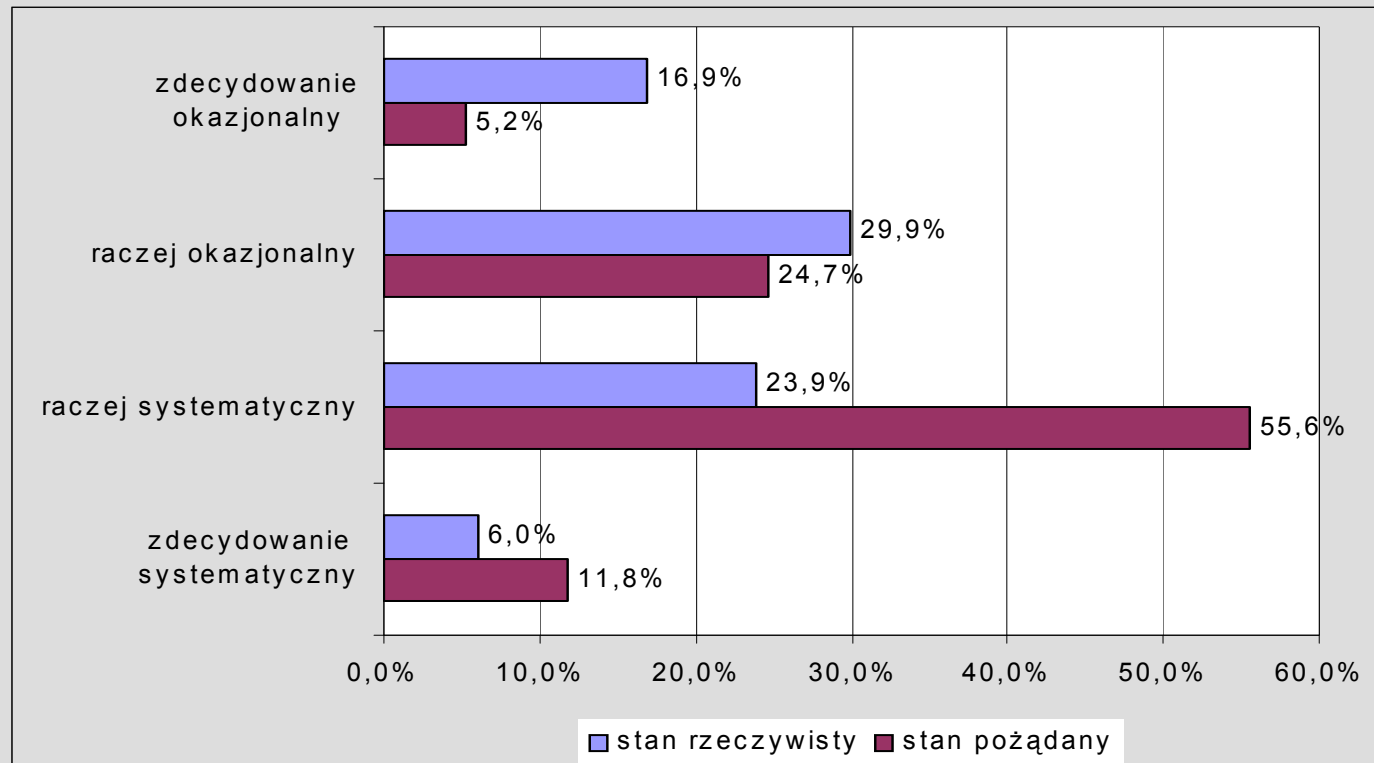
Częstotliwość korzystania z pomocy

Okazjonalność *versus* systematyczność w odniesieniu do szkoły

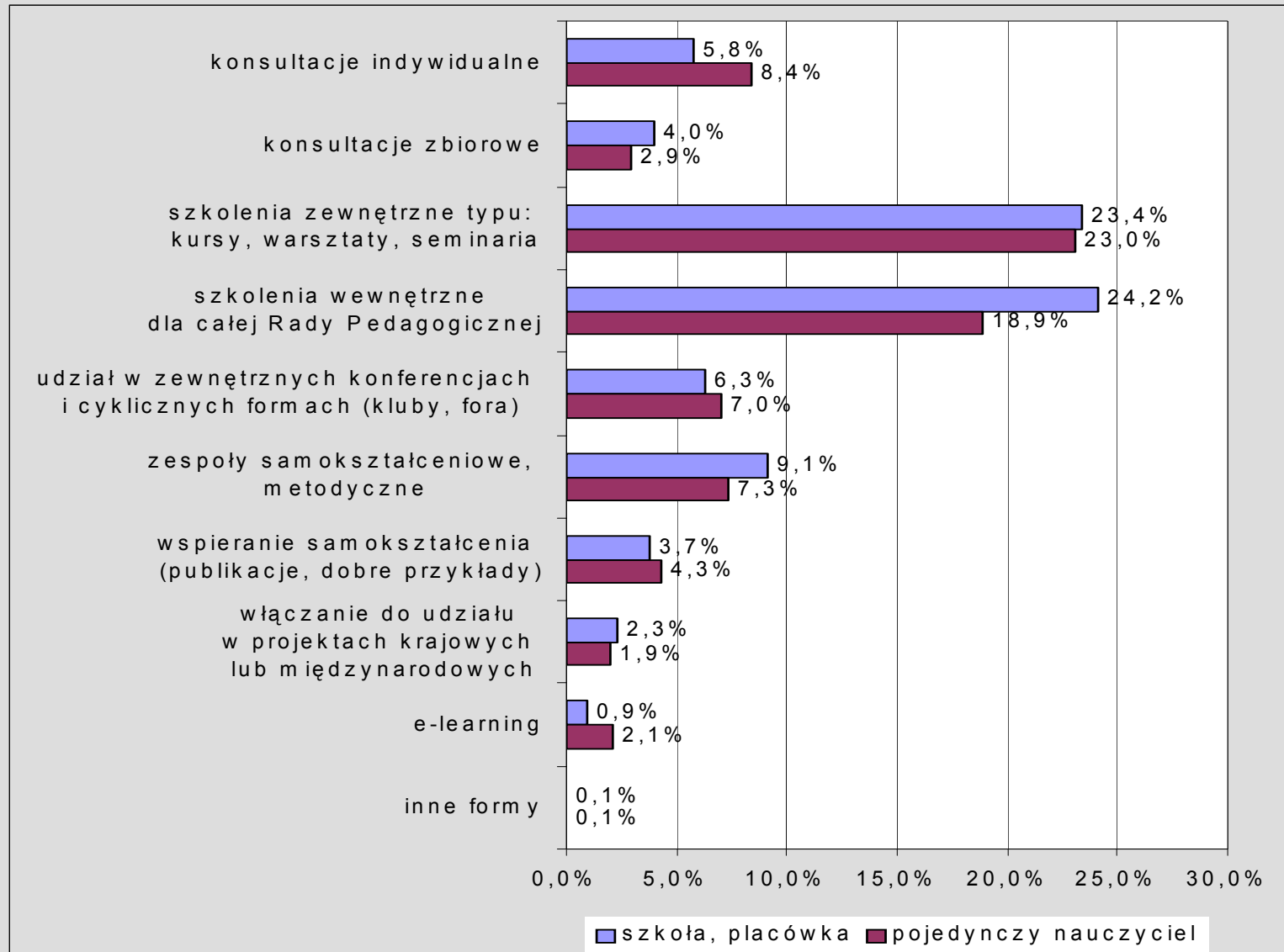

Częstotliwość korzystania z pomocy

Okazjonalność *versus* systematyczność w odniesieniu do nauczycieli

Częstotliwość korzystania z form pomocy przez szkołę i nauczycieli

Przyczyny korzystania z pomocy (1-3)

Przez szkołę

- Bieżące problemy szkoły 33%
- Potrzeby nauczycieli 13%
- Możliwości finansowe 12%
- Oczekiwania organów szkoły/nauczycieli 9%
- Atrakcyjność oferty 9%

Przez nauczycieli

- Bieżące potrzeby nauczycieli 35%
- Podnoszenie kwalifikacji 17%
- Atrakcyjność oferty – 11%
- Możliwości finansowe – 10%

Przyczyny zwracania się o pomoc/ zaprzestania korzystania z pomocy (1-3)

Zwracanie się

- Kompetencje oferujących pomoc 51%
- Zadowolenie nauczycieli 13%
- Atrakcyjna oferta 9%
- Zaufanie do oferujących pomoc 8%
- Cechy oferujących pomoc (instytucji i osób) 8%

Zaprzestanie

- Brak kompetencji oferujących pomoc 54%
- Brak środków finansowych 19%
- Brak odpowiedniej oferty 9%

Wnioski i rekomendacje

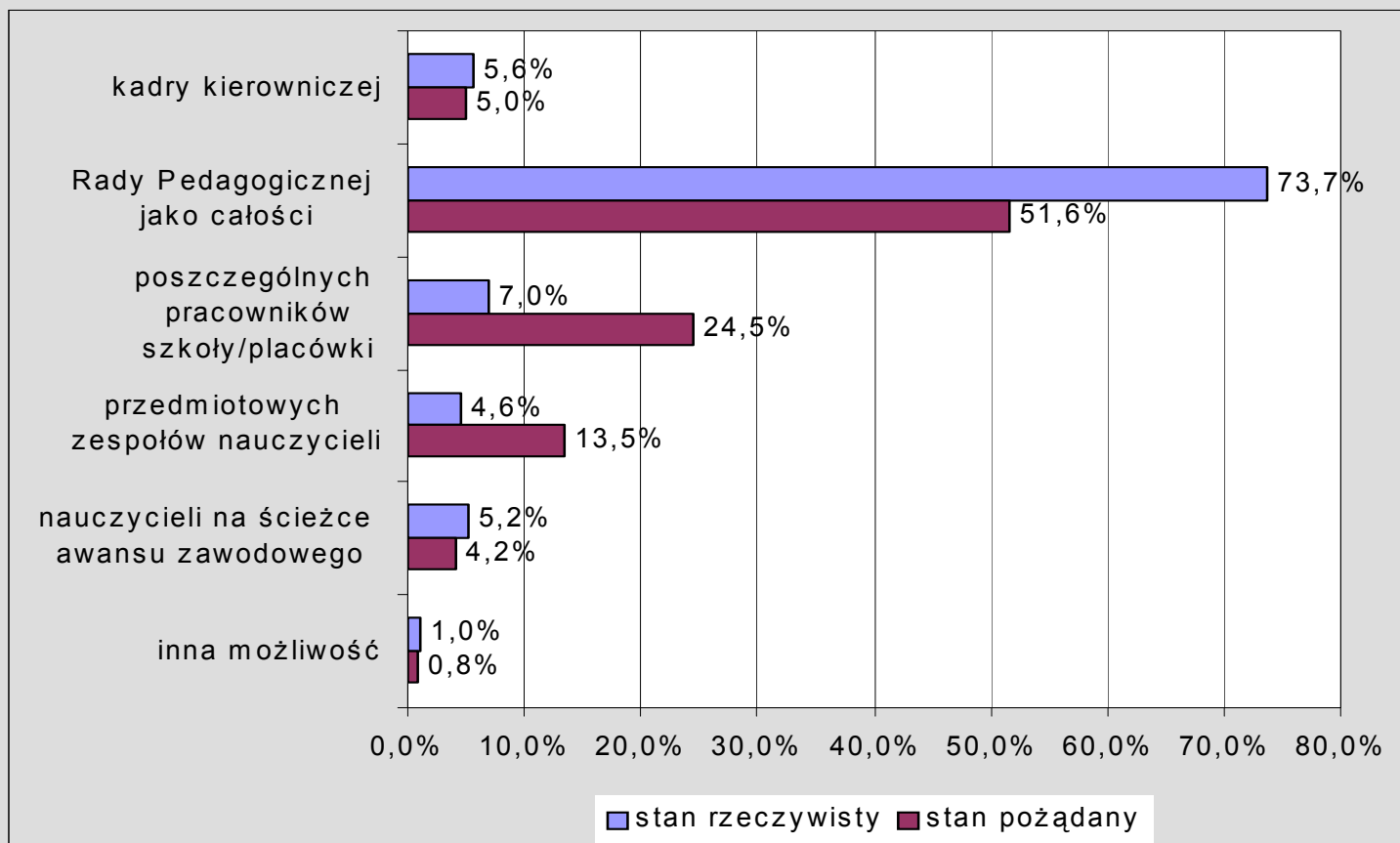
1. Większą liczbę form adresować do szkół
2. Kontakty okazjonalne przekształcać w systematyczne
3. Opracować system doskonalenia kwalifikacji zawodowych przez doradców i konsultantów, system oceny pracy, standardy profesjonalizmu

Przydatność pomocy

Pomoc poprzedzona diagnozą – 70% badanych

Podmioty przeprowadzające diagnozę	Suma wyborów
Dyrektor szkoły/placówki	246
Zespół nauczycieli (RP)	221
Lider WDN	169
Pracownicy systemu doskonalenia nauczycieli	52
Inne osoby/zewnętrzne	9
Inna możliwość	6

Czyich potrzeb dotyczy *versus* powinna dotyczyć diagnoza potrzeb?

Kto przede wszystkim korzysta z pomocy?

Podmioty korzystające z pomocy	Suma wyborów
Rada pedagogiczna	366
Nauczyciele na ścieżce awansu	201
Pewni indywidualni nauczyciele	185
Pewne zespoły nauczycieli	150
Cała szkoła/placówka	149
Kadra kierownicza	128
Inna możliwość	4

Potrzeby bieżące *versus* przyszłe

	Szkoła	Nauczyciele
Potrzeby bieżące	224	218
Potrzeby bieżące i przyszłe	246	247
Potrzeby przyszłe	26	28

Wskaźniki przydatności pomocy

Szkoła

- Zastosowanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce 28%
- Lepsze efekty pracy szkoły 24%
- Poprawa jakości pracy szkoły 16%
- Rozwiązanie szkolnych problemów 14%

Pojedynczy nauczyciele

- Zastosowanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce 39%
- Podniesienie kwalifikacji 23%
- Lepsze efekty pracy szkoły 22%
- Rozwiązanie problemów nauczycieli 11%

Wnioski i rekomendacje

1. Przeprowadzać diagnozę potrzeb (doradcy, konsultanci)
2. Diagnozować w równym stopniu potrzeby nauczycieli i szkoły
3. Oferować pomoc odpowiadająco na bieżące i przyszłe potrzeby (?)
4. Badać przydatność pomocy i odpowiednio modyfikować ofertę

Efektywność pomocy

- W szkole interesują się zdobytą przez nauczycieli na szkoleniach zewnętrznym wiedzą i umiejętnościami – 82%
- Nauczyciele są wspierani w zastosowaniu nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce – 76%

Zainteresowani / wspierający

Kadra kierownicza (258)	Kadra kierownicza (242)
Rada pedagogiczna (176)	Rada pedagogiczna (149)
Indywidualni nauczyciele (126)	Indywidualni nauczyciele (137)
Zespoły nauczycieli (115)	Zespoły nauczycieli (116)
Lider WDN (85)	Lider WDN (73)
Nauczyciele na ścieżce awansu (77)	Cała szkoła/placówka (42)
Cała szkoła/placówka (49)	Doradcy metodyczni (30)
Inni (8)	Konsultanci (22)
	Nadzór pedagogiczny (8)
	Inni (4)

Sposoby wspierania (1-3)

- Wskazało 58% badanych, z tego 24% wskazań dot. wykorzystania

Sposoby

- Dowartościowanie – 42%
- Pomoc koleżeńska – 20%
- Pomoc organizacyjna – 11%
- Ułatwienie dalszego szkolenia – 8%
- Zakup pomocy – 7%
- Zmiana przydziału zadań – 4%

Pomoc skutkuje zmianami na lepsze - 80% badanych

Cele szkoleń (katalog ofert jednej z placówek):

- Poznanie ...
- Opanowanie wiedzy ...
- Usystematyzowanie wiedzy ...
- Nabycie umiejętności ...
- Doskonalenie umiejętności ...
- Wzbogacenie warsztatu pracy...

Przykłady zmian na lepsze (1-3) 64% badanych

- Lepsza jakość pracy szkoły -19%
- Lepsze efekty kształcenia – 19%
- Podniesienie kwalifikacji – 16%
- Doskonalenie warsztatu pracy – 13%
- Rozwiązanie problemów – 7%
- Lepsza współpraca w RP – 5%

Przyczyny braku zmian na lepsze (1-3) 33% badanych

- Niska jakość pomocy 42%
- Brak zaangażowania nauczycieli 40%

Wnioski i rekomendacje

1. Nie kończyć szkoleń na rozdaniu świadectw.
Potrzebne jest wsparcie w zastosowaniu nabytej wiedzy i umiejętności
2. Wsparcie wewnątrzszkolne powiązać z zewnętrznym
3. Badać zmiany na lepsze w następstwie pomocy rozumiane jako postępy uczniów (ewaluacja odroczone)
4. Rozwijać współpracę między oferentami i beneficjentami pomocy

Wnioski i rekomendacje ogólne

1. Przechodzić od okazjonalnych, jednorazowych, niepowiązanych ze sobą form pomocy do kompleksowego świadczenia usług dla pojedynczych nauczycieli i szkoły jako całości
2. Wypracować system zapewniania jakości usług oferowanych przez doradców i konsultantów